

INCIDENȚA TRAUMELOR CRANIOCEREBRALE SOLDATE CU DECES LA PERSOANELE DE VÂRSTA A TREIA

Gheorghe Baciu*, Eduard Lungu*, Valeria Lungu**

*Catedra Medicina Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”

**Laboratorul Științific de Gerontologie a USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere

Afecțiunile traumatice craniocerebrale în zilele noastre au devenit unele din cele mai grave și frecvent cauzatoare de deces, plasându-se pe primele locuri în structura morții violente, produse prin acțiunea agenților traumatici mecanici. Sursele contemporane ale medicinei legale menționează faptul că în traumele letale ale capului doar leziunile meningo-cerebrale prezintă anumite particularități caracteristice numai pentru persoanele în etate, spre deosebire de alte categorii de vârstă.

Unii autori menționează faptul că dilacerarea cerebrală posttraumatică este mai frecvent întâlnită la bătrâni spre deosebire de alte categorii de vârstă, procesul fiind explicat prin micșorarea densității și scăderea friabilității creierului. Literatura pe specialitate axată pe neurotraumatologia la vârstnici arată că și edemul cerebral survine destul de rar la persoanele de vârstă a 3-ea. Acest fenomen se datorează atât stării de deshidratare inerente vârstei, cât și gradului de sclerozare ale vaselor cerebrale. Astfel, se consideră că în traumele craniocerebrale deschise, la bătrâni, numai în cazuri excepționale, apare detritusul cerebral.

Conform unor cercetări anterioare ale noastre, incidența cazurilor de traume craniocerebrale cu consecințe letale constituie 11,7% din numărul total de cadavre examinate în secția tanatologie medico-legală din mun. Chișinău și 24,7% – din totalitatea cazurilor de moarte violentă. Acești indici cu prisosință ne demonstrează despre actualitatea cercetărilor întreprinse, cu atât mai mult că problema dată se referă la categoria oamenilor în etate, la care evoluția clinică și consecințele traumei dispun de particularități specifice, care, adesea, nu se încadrează în concepțiile contemporane.

Scopul lucrării constă în stabilirea incidenței și specificului morfologic al traumelor craniocerebrale letale la persoanele de vârstă a treia.

În calitate de **material** al investigațiilor noastre au servit 273 cazuri de traume craniocerebrale cu consecințe letale ale persoanelor care au depășit vârsta de 60 ani și care au fost cercetate în secția tanatologie din mun. Chișinău a Centrului de Medicină Legală în perioada anilor 2007–2011.

Rezultatele cercetărilor au certificat că circumstanțele în care se produc traumele craniocerebrale cu consecințe letale la diferite grupe de vârstă a populației esențial se deosebesc între ele. Astfel, dacă la copii predomină traumatizările prin căderi și precipitări de la înălțime, apoi la persoanele în etate (peste 60 de ani) traumele craniocerebrale mai frecvent se produc în timpul accidentelor cu diverse mijloace de transport sau prin acțiuni cu obiecte contondente în cadrul actelor de heteroagresiune.

S-a constatat că traumele craniocerebrale cu consecințe letale au constituit în perioada investigată 56,3% din numărul total de leziuni mecanice soldate cu decesul victimelor, iar majoritatea dintre acestea (70%) au fost bărbații. Oscilațiile anuale au fost nesemnificative, de la 46 până la 64 cazuri. S-a observat o descreștere conturată, treptată, a numărului de traume craniocerebrale odată cu mărirea vârstei persoanelor decedate. Cel mai mare număr de cazuri (32,6%) s-a înregistrat în grupa de vârstă de 61–65 ani, urmată de reprezentanții vârstelor de 66–70 ani (24,6%), de 71–75 ani (18,7%) și 76–80 ani (13,9%). Cel mai mic număr de traume craniocerebrale cu consecințe letale, după cum era și de așteptat, s-au înregistrat la longevivi, la persoanele ce au depășit vârsta de 80 ani și care, împreună, au constituit doar 10,2%.

Conform datelor noastre locul de deces al victimelor variază, fiind determinat de o serie de factori, precum: volumul și gravitatea leziunilor corporale, timpul în care se declanșează suprimarea activităților funcționale ale organelor de importanță vitală, capacitatea individuală a victimelor de a supraviețui, maladiile preexistente, precum și vârsta înaintată a persoanei.

Mai mult de jumătate din victime cu traume craniocerebrale au decedat în instituțiile medicale la diferit timp după spitalizare, de la câteva minute până la câteva zeci de zile. Totodată, anual circa în 30–38% de cazuri se constată traume craniocerebrale deschise, ceea ce indică despre un volum lezional imens și stări periculoase pentru viața victimei. Tocmai în atare cazuri persoanele supuse traumatismului mecanic au decedat la fața locului. Cele relatate mai sus se referă și la traumele craniocerebrale închise, soldate cu imense dilacerări ale encefalului sau cu revărsate sangvine intracerebrale masive.

Prin urmare, analiza morfo-lezională a cazurilor de traume craniocerebrale cu consecințe letale denotă că sectoarele de contuzie ale creierului la persoanele de vârstă a treia sunt mai intense și ocupă o suprafață relativ mai mare, comparativ cu efectul traumatic constat la categoriile de vârstă mai tineri, ceea ce se datorează reducerii elasticității vaselor cerebrale. În același context, s-a stabilit că, uneori revărsatele sangvine epi- și subdurale la vârstnici au o suprafață și grosime mai mică, ca urmare a aderențelor crescute a durei mater de tăblia osoasă internă. Evoluția morfologică macroscopică a acumulărilor sangvine epi- și subdurale, ne-a permis să afirmăm, că hemoragiile meningiene la bătrâni au o perioadă de dezvoltare mai lentă, fapt ce poate fi explicat prin încetinirea proceselor de regenerare hemato-tisulară.